

Any X

Barcelona 30 de Decembre de 1897

Núm. 487

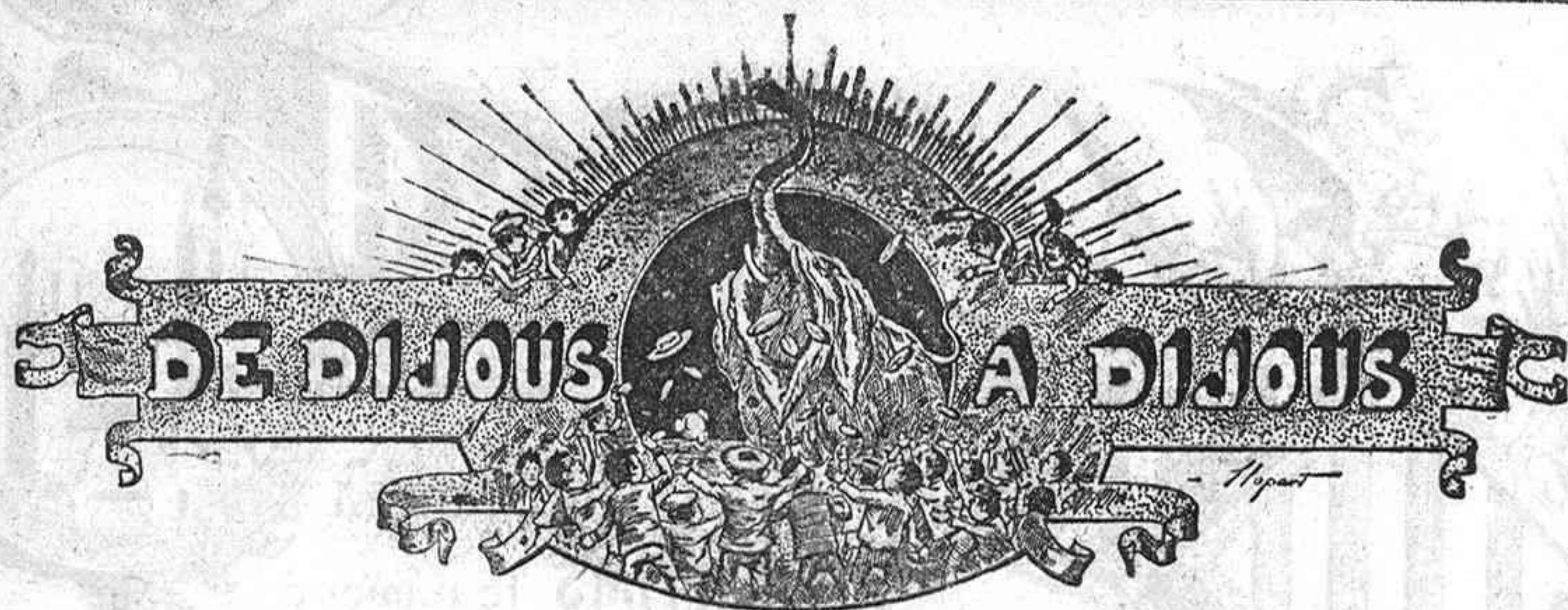
L' ANY NOU

Si acás durant mon regnat,
notan en tot igualtat
ab l' any que m' ha precedit,
no diguin, per caritat,
que jo 'ls hi ben divertit.

Jo vinch perque 'l Temps m' ho mana,
y vinch de molt mala gana,
perque qui son tinch entés:
sempre 'ns surran la badana
'pè 'ls bunyols que fan vostés!

(c) Ministerio de Cultura 2006

— ZOLA-DAUDET — JUDICI CRÍTICH COMPARATIU —

LA mort del Cervantes de la Fransa moderna; del insigne autor del *Quijote* francès (que així pot calificar-se al seu famós *Tartarin*); del eminentíssim Daudet, ha posat mes de relleu la personalitat literaria (de talla gegantesca, per discutida que siga á mida dels seus *tailleurs* crítics) del gran Zola; ja que aquet es lo primer prelat de la iglesia realista' ahont lo difunt hi aguantava també un báculo propi, encare que calés la mitra d' una manera no tan ficada al cap, per entendre 'l realisme d' un modo radicalment oposat á la doctrina del etern aspirant á la *inmoralitat*.

¡Quin contrast entre las obras realistas d' un y altre, á pesar de l' afinitat d' escolas! ¡Quanta diferencia, per exemple, ab tot y la semblansa de *motius*, entre la *Teresa Raquin* y la *Sidonia* de 'n Risler!... Lo realisme d' aquesta fereix al cor, pero no mata; imposa y convenç; la d' aquella convenç pero repugna, mata, assassina ais sentiments de tota mena, per pervertits que estigan.

*
**

Zola era 'l primer admirador de Daudet.

Comprench y m' explico perfectament l' admiració del autor de *L' Assommoir*, del pare de familia de *Los Rougon*, envers al fill de *Lo Nabab*, (que al *Nabab* devia Daudet sa major part de *vida* de mestre novelista), perqu' era 'l complement del género realista creat per lo primer. Tant com influía 'n Zola en la elaboració de las obras de 'n Daudet, contribuía aquet ab sas tendencias á regenerar las inspiracions del primer, complementantse 'ls dos ab son talent excepcional, fent de manera que las llagas socials no 's gangrenessin, com li succehía á n' en Zola fins que arribá *La Débacle*, la catástrofe del realisme intransigent, del naturalisme *enragé*, que ha ratificat per boca del mateix Don Emili lo concepte qu' d' ell tenim format d' ensá de la publicació de dita obra.

¿Quin concepte es aqueix? Lo exposat per ell mateix, quan diu y ha dit en mes d' una publicació francesa, millor dit, parisien, ab sa firma: «Es veritat, com diuhen, que 'n Daudet era 'l mes realista de la nostra colla: nosaltres encare som *romántichs*, per influencia hereditaria...»

Deu fer uns cinch ó sis anys, que, per deber del ofici, varem haver d' emetre en una de las mes populars *Il·lustracions* catalanas, nostre judici crític, tan modest com imparcial, referent á la citada obra *La Débacle*, y

deyam en altra *llengua*, lo següent: «Tot quant s' ha dit de 'n Zola ans d' ara per crítics autorisats, deu haver de modificarse ó rectificarse, á judici nostre, si hem de fixarnos en lo sistema per ell adoptat en *La Débacle*, sistema overtament oposat al seguit en sas anteriors obras.—En *L' Assommoir*, *La Terre*, *Germinal*, y altres novelas-patróns, alardeja son autor de sa tendencia extra-naturalista condemnada per tants y alabada per quants pagan tribut ab sas aficions ó temperaments al género *zolaich*. Pero, *La Débacle*, conserva, sí, tota la forsa avassalladora del realisme; si bé despullada (de lo qual nos alegrém) de determinats y característichs atractius que dominavan l' atenció d' uns quants milers d' espectadors estussias de la gangrena, sens' esser doctors en medicina.—¿A qué obeheix (deyam allavoras) aqueix cambi repenti d' imatges exposadas per Zola? ¿Que ho deu fer que la seva juxtaposició de quadros y detalls, si també horrorítzan ara, no fan fastich com antes? ¿Es que 'n Zola, sense renegar de son estil, vol oferirnos nous y garbellats fruyts de son portentós geni?»

Aixó 'ns preguntavam:—¿Qué ho deu fer? .. Donchs, la mort de 'n Daudet nos ha donat la resposta. Era que l' Alfons catequisava á l' Emili, *in mente*, sens' donarse'n compte cap dels dos, á pesar del companyerisme, de la intimitat literaria qu' entre ells existía; perque la rivalitat de concepció que hi mediava era mes produhida per circumstancias agenas a la Literatura, que per mesquinesas d' amor propi. Parlin 'ls editors parisians que podria ser fossin 'ls fautors, per conveniencia mercantil, de la distancia en que s' havian col·locat sense mourers' de dintre de sas mateixas ideas l' autor de *Nana* y 'l de *Sapho*.

En quant al romanticisme *sui generis* de Zola (que 'm perdoni 'n Daudet desde l' altre mon) romanticisme revelat, ja dich, d' ensá que agonisá (en son llibre) la Fransa del tercer imperi, hem de confessar que es degut á la tossuneria del difunt de fer girar de camí al Catedràtic de l' Escola, tant com á la mania d' aquell de no voler passar per *romántich* (baix pena de llensá á perdre 'l negoci editorial) ab tot y ser lo pelegrí de *Lourdes*, lo primer poeta-prosaich del mon novelesch literari.

La mort de 'n Daudet ha sigut una gran sort per 'n Zola, literariament; per mes que hagi sigut una gran desgracia pe 'l *Realisme decent*.

PEPET DEL CARRIL.

BALANS...

AL fi d'any, los comerciants,
¿no comptan si 's pert ó 's guanya?
Donchs veyam, ¿per qué la Espanya
no te de fe 'l seu *Balans*?

Justament las negras brumas
del espanyol horitzó,
exigeixen molt tessó
y exigeixen moltes... *sumas!*...

Aquets polítichs venals
que 'ns han dut horas funestas,
exigeixen moltes... *restas*
de cacichs y generals.

Per acabar l'atonía
que 'ns pesa com si fos plom
es molt precís que tothom
multipliqui sa energia.

Y si guanyat nostre p'et
volém millor porvenir
's fa precís... *dividir*
als que no llaurin prou dret!

Ab eixas quatre senzillas
reglas, qu' he citat avants
n' hi ha prou, per fer un *balans*
ab todas las *campanillas!*

Y en probas de que ma táctica
daría un *saldo* excel·lent,
fins crech que será prudent
donarne una lliçó pràctica;

METÁLICH. Eixa partida
la tenim casi agotada,
mes la nació está inundada
de Bitllets de banch... mentida.

Per tenir un *remanent*
per l' any que vé, ab cara y ulls,
aniria sense embulls
á empaytar á certa gent.

—¿Heu *multiplicat* ab frau?...
Donchs fins que ho torneu no us
¿O *resteu*, ó us *divideixo* .. [deixo;
hasta que no us quedi un clau!

DEUTE. Aquet *fólio* presenta
un aspecte trist, tristíssim.
L' Estat del *deute*, es gravíssim;
Salvarlo. empresa valenta

Als juheus qu' han tret dinés
á un *interés* que fa por,
no 'ls daría pe 'l favor (?)
ni 'ls *quartos* ni l' *interés*.

Pe 'ls seus crits *multiplicats*,
¡molta *suma* d' energia!
¡que ho *comptessin* á sa tia
qu' aquí no admetém *quebrats!*

GASTOS. Dins d' aquest reng'ó,
es ahont mes hi cap la *resta*
puig dels polítichs la pesta,
vol sa *multiplicació* ..

Per ells es constant de iij
lo *sumar* y mes *sumar*.
¡Jo crech que sols ab *restar*
'ls *partiria* pe 'l mitj!

PERSONAL. *Fólio* terrible
qual creixement *progressiu*,
se 'ns menja de viu en viu
y fa la vida impossible.

Puja en *proporció* alarmant
á cada nova fornada...
Sols trenta l' *arrel quadrada*
's podria anar tirant.

Al que fós lladre de mena,
punta en blanch li aplicaría
per *regla de companyia*...
un grillet ó una cadena.

ACCIONS. Las malas *accions*

dels que portan 'l tinglado
desde 'l general *finchado*,
als polítichs *carbassóns*,
serían ben *repassadas*
y en cas de no fer lo pés,
á mida del *interés*
nacional, foran *saldadas*.

Aixís si un Ministre roba
sens *descompte* y per un prompte
'ls Maüers li fan lo *compte*
y... s' obra *partida nova*.

OBLIGACIONS. Del Estat
las moltes *obligacions*,
com drets passius y pensions
de retiro y viudetat,

també serían objecte
d' un *repàs* escrupulós
v á l' art d' atipá seayós
li passaría una *recta*.

Y *amortisant* de set, sis,
los expedients poch cristians
No mantindríam... *gourmans*
á las costas del país!

Aixís, baix aquesta norma
sent lo *compte* á molts trapellas;
liquidant partidas ve las,
y obrintlas en nova forma

tallant y escursant ab fruyt
deixaría 'l *balans* fet
del migrat noranta set,
per passá al no·anta vuyt.

Del primer de sobras sé
qu' ab *pèrduas* lo *saldaria*...
¡pero aixís, prepararia
ganancias per l' any que vé!

M. RIUSEC.

CAFANERIAS

JA ho sabs noya: he sigut, soch avuy día
un home detestable, corromput,
voluble, apassionat, viciós, infame,
cara-girat, maligne y testarut.

Resta encare 'l detall. T' han dit, m' aymía,
que jo, com papellona en lo jardí,
sens' fre que 'm deturés, detrás las donas
he buscat un amor impur, mesquí.

Que al cansarme de l' una, n' hi pres altra
com qui res n' executa, ab impietat;
y que mes de dos voltas rius de llágrimas
com rastre dels meus passos n' hi deixat.

Que en los balls ahont se troban las donas
que á preu baix van venentne sos encants,
m' he juntat ab la trepa despreciable
de pinxos, Celestinas y rufiáns.

Que 'l joch ab sas unglotas fastigosas
també m' ha fet un jorn son presoner;
que 'm dominava tant, que fins hauría

jugat—cas de tenirla—á ma muller.

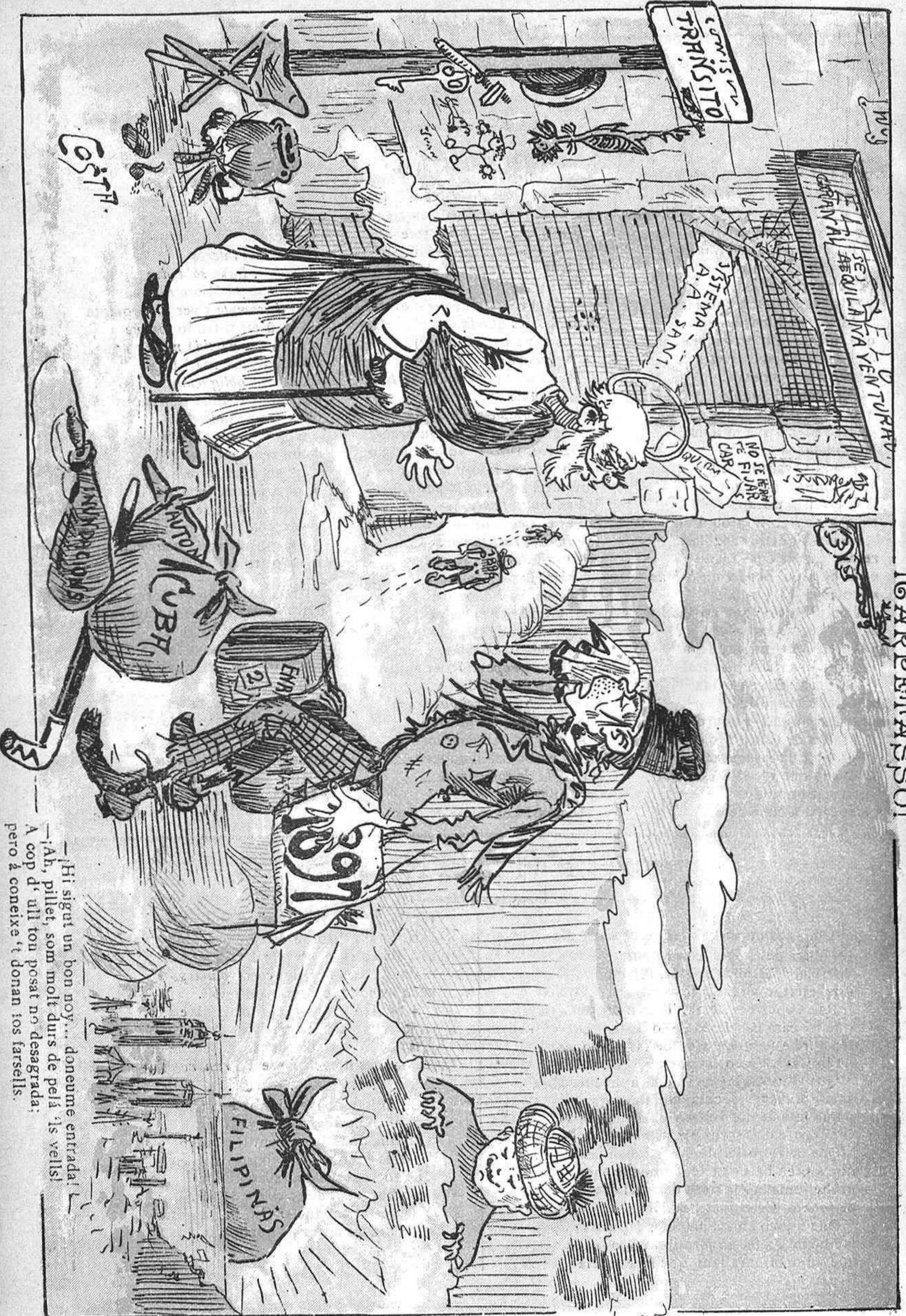
No se si t' haurán dit que mas mans blancas
cert día ab sang ¡oh rabia! vaig tenyl,
matant ab un finíssim *corta plumas*,
nada menos que á tot... un ratolí.

Sabs aixó y mes y mes, bella nit eta;
ja ho veus, soch despreciable en lo conjunt.
¿Perqué m' estimas, donchs? ¿perqué m' estimas?
¿es que cas no vols ferne del *run-run!*

Curiositat y enveja innobles. ¡fora!
Si 't distreus á la brisca, ¡jugadó!
si ab una dona 't veuhen, ¡perdularil
si entras á fer la copa, ¡borratxó!

La societat del día está corcada,
arreu busquém defectes als demés.
¿Y la nostra conducta? Oh, be, la nostra ..
¿la nostra als altres 'ls importa res?..

RAPEVI.

—Hi sigut un bon noy... doneume entrada!
 —¡Ah, pillet, som molt durs de pelá 'ls vells!
 A cop d' ull ton posat no desagrada;
 pero à coneixe 't donan tos farsells.

LA TOMASA
DE PARES À EILLS

—Ab lo que 'm deixeu aquí,
no es fácil que 'l mon m' alabi.
—Paciencia, noy, que ton avi,
també m' ho va deixá á mí.

ECONOMIAS

Així ha fet un any, que després d' haver sumat las dos últimas columnas de la meua llibreta de gastos é ingressos, y haver vist, ab desconsol, que 'ls números ab sa fredor terrible, acusavan un déficit no gens despreciable, vaig cridar á la meua dona y vaig dirli:

Marieta, aixó no pot continuar d' aquesta manera; fem lo camí del cranch... estém abocats á un precipi...

—¿Un precipici?

—No; parlo en sentit figurat; estém, com ja veus, en un primer pis de condicions inmillorables, pero, que, desgraciadament, mentras no millori la nostra situació, no podrém pagar...

¡Oh! y que, mira; aquet dematí ha vingut lo propietari, fet una fiera...

—¿No mes una? Es poca cosa. Perque un home que li debém tres trimestres... hauria de ser tres fieras al menos, una per cada trimestre.

—¡També ha vingut lo taberner!

—¿Per quartos, oy?

—Naturalment

—¿Es sensible!

—Es lo que ell ha dit.

—No, no; es sensible per mi, perque m' hauria agradat quedarhi bé ab aquet subjecte. Tinch la seguretat de que en lo vi no hi fa trafica, y ves ¡pobre home! si 'ns en ha estalviat de malalties.

—Pero 'l qu' está mes cremat es lo sastre...

—¡Pobre senyor! me sab greu perque usa panyo de primera... es vritat que té 'l tall una mica defectuós, per exemple: aquets pantalons me venen á mitja cama... lo qual per xó, si á primera vista sembla un inconvenient, pe 'ls días de fanch va molt bé... ¡Pobre sastre! Es un home que no vol enganyar als parroquians, y aixó ha de tenirse en consideració...

—Y 'l sabater...

—¿També ha vingut? Vetaquí un altre bellíssim subjecte, qu' es pecat ferli mal. Es clar; com que las sevas botinas no 'n fan á ningú. ¡Oh! y además, la sola qu' ell gasta ja pot anar sola; es una sola, sola y única en sa clase.. ¿Y la pell? ¡Superior, fina com un guant! Los ulls de poll y duricias que 'ns ha estalviat aqueix bon home, no tenen fi ni compte. Jo deploro que 'ls meus acreedors tinguin de molestar-se tantas vegadas, per cobrar la factura... ¡Nada! ¡Marieta, any nou, vida nova!

—¡Me sembla que jo prou miro á l' hort y á la vinya!...

—Ets un modelo d' administradoras; pero per aixugar lo déficit se necessita algo mes.

—¿Vols que vagi á buscar un drap?

—No 'm comprens; aixugar lo déficit, significa pagar lo que 's deu...

—Donchs, aixuguemlo.

—A n' aixó vaig, confiant en l' ajuda teva.

—No 't farà falta.

—Bueno, donchs; nos mudarém de casa; precisament al carrer de Vermell, va dirme un company que hi ha per llogar un pis sota-terrat, qu' es una monada: quan plourá potsé 'ns molestarán una mica las goteras, pero un cop hi estarem acostumats hasta 'ns semblará una diversió... ¡Per tres duros tindré pis! De tres, á vint que 'n paguém, es dir, que n' hauriam de pagar, n' hi van disset. ¡Una bonica economia! Diguém disset per un cantó.— Després, no deixant de reconeixre qu' es un gran home 'l meu sastre y una gran dona la teva modista, jo 'm vestiré en un d' aquets basars que donan *trajes á medida* molt acceptables, á 5 duros, y estalvió cinquanta pessetas cada temporada; y tu, 't comprarás la roba pe 'ls vestits á Santa Catarina ó als Encants y te 'ls fas fer per una modisteta de sis rals y la vida; devegadas aquestas modistas sense previsions treuhen prendas admirables. Total: farém una economia, per aquest altre cantó, d' uns 30 duros cada semestre. Calsantnos á la Tapinería ó al carrer del Pí, no soch exagerat si á la cantitat dita hi afegeixo cinquanta pessetas. ¡Aixó marxa! Pero encare pot apurarse mes la cosa. Lo vi qu' ara gastém, es de cinquanta céntims lo porró; es de confiansa, pero car. D' aquí endevant lo comprarém al Ninot, ja que, segons tinch entés, per 20 céntims hi venen un vi de dir missa. Estalviarém, donchs, per' quet concepte, 30 céntims diaris, que son nou pessetas al mes, y al cap de l' any un capitalet. En lloch de bou, á l' olla hi tirarém castrat. Gracias á Deu tenim bona gana, y lo mateix nos menjarém una cosa qu' altra; potsé trobarém la carn una mica estiraganyosa, pero per salvar aquest inconvenient tant tú com jo tenim bona dentadura. L' alumbrat també es un punt de trascendencia: Las espelmas son caras, lo petroli que no té res de barato, s' inflama ab facilitat y es un continuo perill pera las casas ahont l' usen, y 'l gas qu' es tan car com lo petroli té la contra de las explossions. Nosaltres adoptarém los llums d' oli; seguretat complerta y una important economia. Quan no 's coneixia 'l gas, ni 'l petroli, ab los llums d' oli tothom s' arreglava... ben mirat, tot plegat no es res mes que modas. Y si en tots los gastos de la casa, seguim aquet sistema, calcula 'l grapat de pessetas qu' estalviarém, sense donárnosem compte.

Además jo fumaré 'l tabaco mes económic y suprimiré l' anar cada nit al café ahont se reuneixen los meus amichs. En Martinez Campos, diuhen que fuma puros de quarto, y es un general ab *llorón* y tot; bé puch, fumarlos jo que no mes me coneixen á casa meua. Y d' aquesta costum detestable de pendre café fora de casa, quants ni ha que se 'n están; jo puch fer lo mateix. Hi ha res mes patriarcal que en havent sopat jugar quatre partidetas á narissas ab la senyora,

y luego anarsen cap á la nona. L' endemá un se lleva ágil, satisfet, y sobre tot, ab un ral mes y la propina á la butxaca. *Nada, nada*, ja está dit: *Any nou, vida nova*.

¿Saben quin resultat va donarme 'l meu projecte portat á la práctica? Ascoltin: Las goteras del pis del carrer de Vermell, van proporcionarme un dolor reumátich, que m' ha obligat á usar crossas; los trajés de cinch duros son mes delicats qu' un nen criat ab biberón, y no s' han aguantat mes enllá d' una mesada sobre 'l meu cos y lo mateix ha passat ab los vestits de la senyora; lo calsat barato 'ns ha omplert los peus d' ulls de poll y duricias y cada dos per tres hem d' anar á casa 'l pedicuro. Lo vi del Ninot nos ha espatllat l' estómach de tal manera, que si no 'ns va bé alló del *estómago artificial* qu' anuncia aquell del barret de tres picos, ja no hi ha metje ni curandero que 'ns apedassi; lo castrat nos ha sigut causa de digestions tan laboriosas, que

encare que no soch gandul, me donava pena sentir lo ventrell com travallava; lo llum d' oli 'ns ha escursat la vista, lo tabaco dolent m' ha desbaratat la gargamella. y 'l retirar dejorn... lo retirar dejorn... no ho sé... pero 'l certus es que després de deu anys de no haver tingut familia, lo diumenge que vé batejo

Avuy torno á sumar los meus gastos é ingresos, ab mes dificultat que l' any passat á causa de l' estat péssim de la meva vista, y 'm trobo ab que hi doblat lo déficit.

La partida que puja mes es la de metjes y medicinas.

¡Qu' estalvihi qui vulgil!

¡Tornaré á la meva vida d' avants! ¡Tremoleu industrials que caygueu á las meas grapas!

¡¡Any nou... vida vella!!

A. GUASCH TOMBAS.

LA RIEA DE NADAL

— Pensaments y comentaris de vigilia —

UNA SOGRA

Se 'm varen glassá 'ls pulmóns quan vaig sapiguè aquet dia que lo meu gendre tenia set décims y nou talóns; *enemiga de rahóns*, dissimulo y no dich ré, pró si demá, 'l pillo, vé dihentme «no he tret ni un xavo» del cop de puny que li clavo los nassos li xafaré.

UN QUE VEN BITLLETS

Tothom ab ánsia ja espera arriivar demá 'l matí pera, ab orgull, poguer dí: «Senyors, jo he tret la primera» Imbécils, vostra quimera 'm fá llástima en vritat, puig es sabut y notat que 'ls únichs qu' omplan la bossa, ab l' excusa de la grossa, som nosaltres y l' Estat.

UN PARE DE FAMILIA

Ja fá tres anys á la vora qu' un fillet meu va marxar á la manigua á lluytar contra gent vil y traydora; fará tres anys y eixa es l' hora qu' encar' d' ell no he sabut ré; feu, donchs, oh Sant Bernabé, que demá 'm vingui la sort y á mon fill ¡si es que no ha mort! tot seguit redimiré.

UN PARE DE... LA FULLA

L' honor, la moralitat, la decencia, la virtut... tot ha desaparecut baix lo nom de «Llibertat» si lo bitllet qu' ha comprat nostre insigne president treu la grossa, incontinent farém, *la religió ho mana*, lo que 'ns donará la gana com fins ara venim fent.

UN AVARO

¡Mil bombas, mil llamps, mil pestes! tan mals com lo temps están y ja sé que 'm portarán, mes de vint, las bonas festas, per postres, donya Fé Gestas, qu' es viuda d' un militar, m' ha compromés á posar dos rals, dos, en un bitllet... vaja, que, poch á poquet 'm farán aná á captar.

UN VELL .. VERT

Tinch setanta anys, y 'l meu cor encare ab fúria palpita per una linda *pollita* que 's nomena Miss Leonor; si, *rateta*, aquell feix d' or que, si trech, me donarán, jo te 'l cedeixo al instant, mediant la condició, de que cada nit tu y jo tenim de ballá un can-can.

UNA PORTERA

Jo no sé 'l senyó Narcís, qu' ab prou feynas pot menjar, com te barra de jugar tant diner; ¡pobre infelís! després no pagaré 'l pis, ni 'l sastre, ni 'l sabater y 's queixará si 'l barber fa corre per tot arreu que d' arrós solzament, deu treize *naps* al adroguer.

UN MUNICIPAL

¡Voto á Dios! ja ha durat prou eso de portar capote casco, sable y un bigote que parece un rest de pou; si mañana el seis mil nou tiene un poquet de sorteta envio... á menchar galeta sin ninguno mirament, á todo el achuntament y al sastre senyor Baleta.

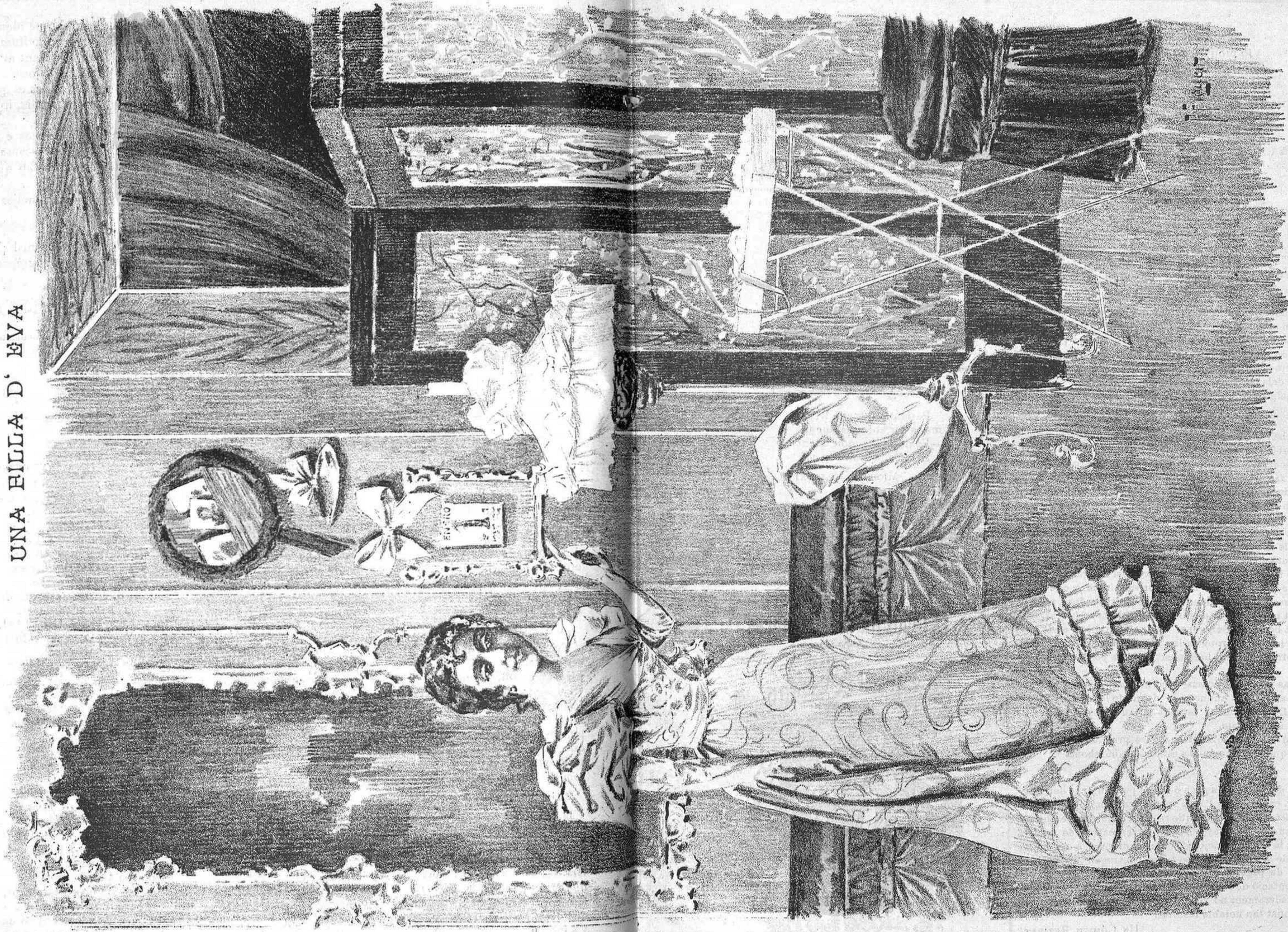
JO

Si jo tragués la primera, lo que no espero, ni crech, pagaría lo que dech y 'm casava á la carrera; després la meva fal-lera fora... pro allargar no cal, puig si á dir la vritat val en cas semblant, car lector, lo suscrit, seu servidor, no hi juga aquest any ni un ral.

LO TIMBALER DEL NOYA.

24 Decembre de 1897.

LA TOMASA
UNA FILLA D' EYA

—Ja hi som! ¡Any nou, vida nova!
Tindrè de dí á n' aquell plaga
que, desde principi d' any,
m' haurá d' aumentar la paga

PESSICHS

Jo prou me pensava qu' eras
feynera y treballadora,
y avuy m' han assegurat,
¡que ni sabs fe un plat de sopal

Jove que corras lo mon,
tingas present eixa máxima:
«Quan una noya 't sonriu
senyal que vol enganyarte»

Ves que no 't passi á 'n á tu
lo que ha succehit á molts,
que de tant volgué escullir
al últim s' han de fer monjas.

J. CARRERAS P.

TEATROS

Ab motiu de las Pasquas passadas, pocas novetats se registran en los teatros, puig las Empresas á fi de lograr bonas entradas y ab ellas poguerse resarcir de desequilibris ocorreguts en la temporada, buscan refugi en las obras que han tingut mes éxit; per lo tant, sols nos ocuparem dels teatros que han prescindit del rescalfat y han donat alguna obra nova, tocant solzament al gran teatro del

LICEO

S'hi ha representat *Cas...*, havent sigut aquesta vegada interpretada la protagonista per la célebre artista senyora Theodorini, logrant aplausos en la *habanera* del primer acte y *duo* del quart per la maestría ab que cantá. En lo resto de la ópera si bé demostrá, coneixia lo personatge com en pocas artistas haviam vist, no lográ satisfer del tot en la part cantábil á causa de que la *particella* es mes propia pera contralts que pera tiples y per lo tant es impossible donar lo colorit degut á las notas centrals.

Debutá ab lo «Don José», nostre paysá lo tenor Bertrán, qui ab tot y la *tempesta* que hi havia en las galerías altas, hem de confessar que 'n sorti brillantíssim y que 's feu mereixedor á mes aplauso del que se li prodigá, puig ha vingut notablement mellorat de facultats artísticas.

Molt bé lo Sr. Puiggener en l' «Escamillo», aixis com també la Srta, Barone en la «Micaela.»

La orquesta sigué habilment dirigida per lo mestre Ferrari.

De las parts secundarias y coros, *peor es meneallo*.

Per' avuy está anunciat lo debut de la célebre artista Mme. Darlée, que ha escullit la tan coneguda ópera de Verdi, *La Traviata*.

Ab artista tan eminent en nostre gran teatro, pot afirmar-se que 'ls filarmónichs están de enhorabona.

*
**

Dels demés teatros poch ó res de particular se deu mencionar, com no siga l' éxit encare creixent de la obra *Los dos pilletes*, en Novetats, que segueix á diari representant-se ab un resultat may vist en nostres teatros; de manera que en la representació 44.ª donada diumenge últim, las fullas de la Empresa donavan un contingent de 68004 entradas de pago hagudas, lo que acusa un promedi per representació de 1545 entradas.

Verdaderament no recordém cap altre espectacle que hagi donat tan notable resultat.

UN CÓMICH RETIRAT.

Despreci

Vas oblidarte de mí,
quan per mí n' éras aymada;
quan eras bella y honrada...
eras mon somni diví.

Mes avuy que tens venuda
bellesa y honra, tot junt,
ets per mí, noya, un difunt;
noya, estás per' mí perduda.

MANEL BENET.

ESPINAS

Si deu ser ma sort funesta...
que 'l primer cop que he besat
una rosa de ta galta...
hasta en ella m' hi punxat!

¡Que 'n son de felissos
aquells que tu estimas!
Si tu 'ls aborrissis...
quan mes ne serian!

EMILI REIMBAU PLANAS.

Epigramas

Parlant del meije Regull
me va dir ahí en Manent:
—Es home de molt talent
y además te molt bon ull.

MIQUELÓ MASQUET RASCLE.

—Per fer los papers de barba
no hi ha ningú com en Titus
—Encare 'n fa de millors.
—Quins son?

—Los papers ridiculs
JOAN CRISPÍ.

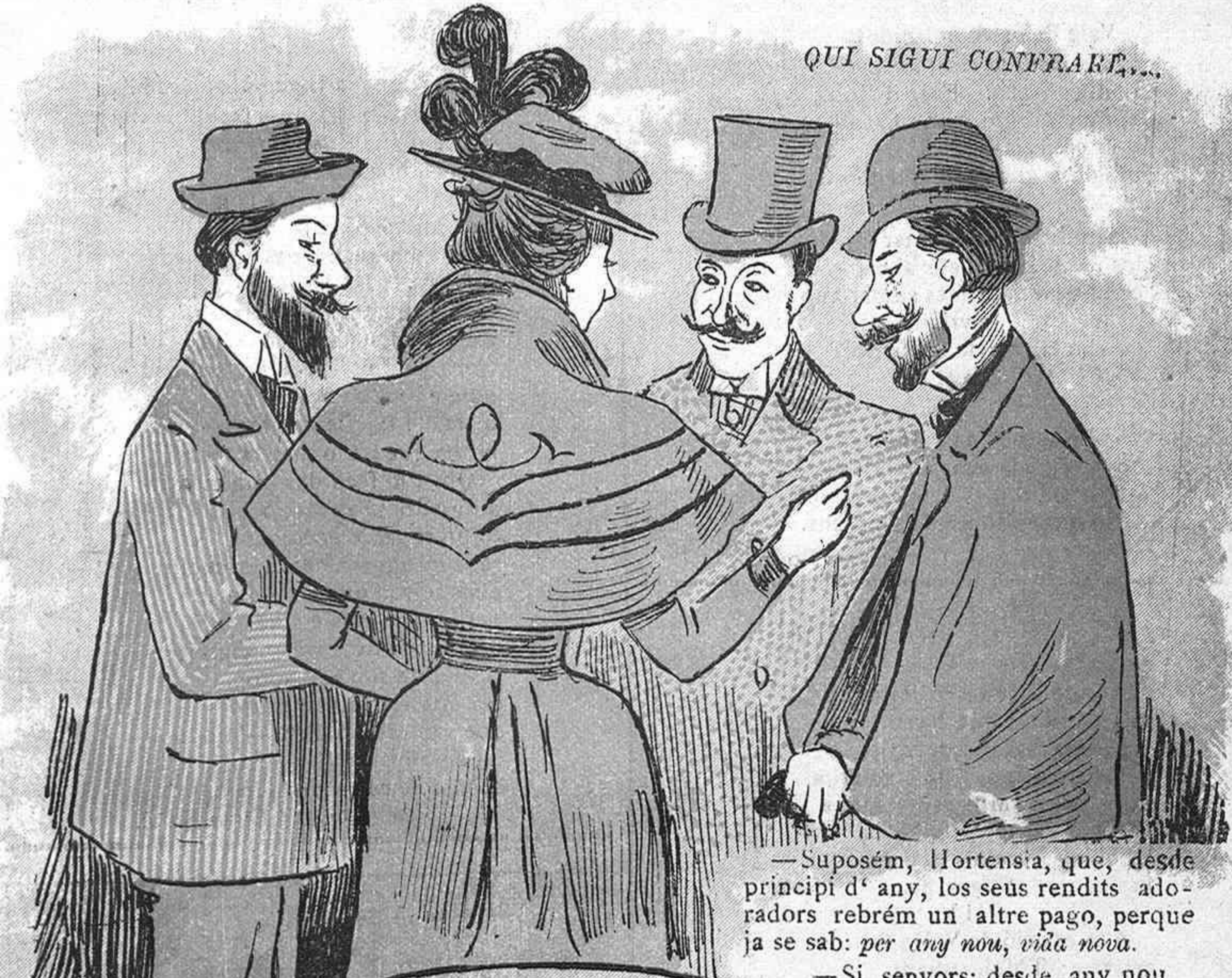
Litografia Barcelonesa

S.^a Ramon, 6
BARCELONA

MENUDENCIAS

QUI SIGUI CONFRARE,...

— Suposém, l'Hortensia, que, desde principi d' any, los seus rendits adoradors rebrém un altre pago, porque ja se sab: *per any nou, viãa nova.*

— Si, senyors; desde any nou penso esquivar a tots los estaquirols que m' persegueixen.

Contempleu aquesta escena vells xacrosos, y fadrins, y veureu com una *causa* produheix efectes distints.

Bossins

Vaig demanar relacions
à una *modista* molt guapa
y 'm contestá:—Fuig d' aquí,
ximplet, tonto, tarambana—
y va *cusirme* la boca,
puig casi mut vaig quedarme.

Si possible fos contar
los pardals que tens al cap,
crech que molt mes sumarian
la vritat,
que no pas 'ls de la Rambla
cap al tart.

—Lo tabaco de l' Habana
no m' agrada gens á mi.
—¿Qu' en fumas de's Filipinos?
—No qu' en fumo dels amichs.

J. CASTRILET PONT.

Martingalas

I
Ab molta presa 'n Ramón
está escribint una carta;
y per avansar mes feyna
perque 'l temps li fá gran falta,
quan posa: «Muy señor mio:»
ja diu á sa esposa:—Tanca
'l sobre, que aixís tir drém
molta cosa adelantada.

II
A la estació de Valencia
arriva en Tòsul, suhant,
de tant corre pe 'l camí,
y pregunta á un empleat:
—¿Que ha sortit lo tren correo?
—No senyor; no surtirá
fins d' aquí tres ó quatre horas,
contesta 'l mosso, formal.
—,Gracias mill!—respón en Tòsul.—
(Al menys, avuy no hi fet tart..)

LLUIS G. SALVADOR.

Impossibles

Per un bombero, apagar incendis ab una bomba
explosiva.
Per un sastre, pendre midas ab un metro de gas.
Per un viatjer, baixar á una estació del any.
Per un sarauhista, ballar una hermilla.
Per un soldat, fer centinella ab un fusell de carro.
Per un vidrier, vendre vasos de cristall de sosa.

JOSEPH GORINA ROCA.

FLORETA

Tens, nena, un nasset tan xich
que tament sembla una atmetlla,
pro en cambi tens una boca
tan ampla, llarga y mal feta,
que mirada d' un tros lluny
sembla un calaix (com la meva).

F. MÁS ABRIL.

Lo foch del cigarro

UNS diuhen:—Deixeume encendre.
Altres aixís:—Deume foch.
Siguent entre 'ls fumadors
mes en boga lo segón.

Jo si vull encendre faig
una millor peició
que crech qu' es mes apropiada
que las altres, car lector.

Si un poquet se reflexiona
sobre aquesta qüestió
trobareu que 'l foch no 's dona,
puig en varias ocasions
m' han dit:—Deume foch—y dantne
m' ha quedat lo mateix foch.

Quan lo foch d' algun cigarro
á un altre té aplicació
lo propaga, lo encomana
sens menguarne poch ni molt;
aixís se veu que no 's dona;
per lo tant jo faig aixó:

Quan se m' apaga 'l cigarro
si veig un fumadó aprop,
per estalviarne un misto
que van cars, li dich:—Minyó,
tot ensenyantli 'l cigarro,
deixeume *empeltar* lo foch.

EMILI SUÑÉ.

D. Vicens Bosch, fabricant del acreditat *Anís del Mono*,
nos participa qu' obrirá un concurs entre 'ls artistas es-
panyols, pera la composició d' un projecte de cartell-
anunci de la seva industria.

Los premis qu' oferirá serán, respectivament, de 1000
500 y 250 pessetas.

Dintre de poch publicarà detalls y condicions, pera 'ls
que desitjin pendre part en dit concurs.

Felicitém de cor al senyor Bosch, per la bona idea qu'
ha tingut y sobre tot per l' esperit proteccionista qu' ha
demostrat, al acordar que fossin sols artistas nacionals
'ls que poguessin presentar sos cartells á concurs.

Y ara, encare que no 'ns los demani, 'ns permeterém
donar alguns consells al esmentat fabricant, á instancia
de varios artista.

1.er Procura fixar lo número de colors de que ha de
constar lo cartell, á fi de que 'ls concurrents sápigán á
que atendre y no puga succehir lo que en un recient
concurs, en lo qué després d' haverse demanat un cartell
ab pochs colors, va premiarse 'l que va resultarne mes
re carregat.

2.^{on} Tingas en compte la originalitat dels cartells que
's presentin, puig, com, per desgracia, existeixen molts
artistas aficionats á pintar la cigonya, no fora estrany

qu'algún *plagiari* de la pintura, s' en emportés lo premi, en perjudici dels artistes de bona fé que pera deixar son nom ben sentat s' haurian calentat de cascos.

3.er Es convenient que, pera la composició del cartell 's donga un plasso un poch llarch, puig los treballs artístichs fan com las nespras, necessitan temps pera madurar-se.

Y res mes; si no es desitjar bon acert als artistes y al Jurat.

✱

Molts accionistas del carril de Fransa, tinch entés que no viuen de recansa, al veure qu' ab molt garbo un tal Planás, los deixa, pe 'l cap baix, dos palms de nas. Y 'ls obligacionistas del cert sé que ploran com uns nens, fins pe 'l carré, puig temen y hasta donan sas rahóns que á la fi no tindrán obligacions, ¿Obligacions he dit? ¡Verge María! ¡Io las meas de franch las donaria, puig porto un quart de sigle de casat y per ellas estich desesperat!

✱

Se 'ns ha dit que dintre de pochos días comensará á publicarse en aquesta ciutat un periódich castellá titulat *El Teatro Español*, lo qual s' ocuparà ab preferencia d' assumptos teatrals y contindrà folletins de las mes celebradas produccions dramáticas, sent sos colaboradores los millors literats de Madrid y provincias.

Dita publicació estarà formada per 8 planas de text ilustradas ab profusió de grabats y 16 planas de folletí, venentse 'ls exemplars al preu de 10 céntims.

Desitjem al senyor Bausá, qui, segons teuíem entés, es lo *pare de la criatura*, que no 's vegi precisat á donarla may á dida, sino que, pe 'l contrari, pugui véurela creixe plena de salut.

✱

En lo *Noticiero* del dilluns passat, edició de la nit, llegirem un article firmat per lo mestre de Ochandiano, en lo que encare que no 'ns diga res de nou respecte á assumptos gramaticals, repeteix conceptes que de tots haurian de ser coneguts, si bé 's notan en dit treball algunas exageracions com las dels advocats que diuen á sa criada: «Vaya V. «en» casa de D. Isidoro...»

Pero lo salat del cas, es, qu' aquet mestre, al final del seu article, parla dels rötuls fixats en llochs públichs, interessant que no pugui colocarsen un sol sense aprobarlo la Alcaldía, després d' haverse aquesta convensut de que no conté cap disbarat gramatical. Pero, com que—segons lo mestre d' Ochandiano, la generalitat dels arcaldes son uns sabatassas -y potser tinga rahó,- indica la conveniencia de que 'ls arcaldes tingan lo seu assessor, sent aquet lo mestre del poble.

No pot demanarse un modo *mes indirecte* de solicitar una plassa d' assessor en assumptos gramaticals.

Pero aquí cal observar una cosa: la majoria dels arcaldes no saben gramática, pero son pochos los mestres que la tractin ab lo degut carinyo. Prefiririan un bistech ab molta carn y molta patatas.

✱

Los semblará mentida; pero aquet Nadal no s' han venut com en anys anteriors, los celebrats turróns d' Agramunt, en la Rambla d' Estudis.

¿Qué diu vosté, simpática lectora, que va comprarne dos tauletas? Donchs, jo li asseguro que van enganyarla de mitj á mitj.

N' hi donaré probas.

Vaig llegir un quadro ab lo retrato de varios pagesos, que portava la següent inscripció:

«No son turróns de Agramunt los que no contengan este cuadro».

Y com qu' era materialment impossible que dintre de las tauletas de turróns posadas á la venda, hi cabés lo quadro exposat, qu' era de regulars dimensions, per xó li asseguro qu' aquest any vosté no ha menjat los celebrats turróns d' Agramunt.

¿Qué diu ara? ¿Qu' aquella inscripció volia dir que 'ls únichs expenedors dels esmentats turróns eran los pagesos retratats en lo quadro? Fora fácil... pero mentres no se 'm donguin probas mes claras, continuaré opinant, simpática lectora, qu' aquest Nadal vosté no ha menjat turróns d' Agramunt, per la senzilla rahó de que no ha trobat cap quadro, dintre de las tauletas.

✱

«Santa Claus» com si diguessim los Reys de la quitxalla inglesa, arribará dintre de pochos días carregat de juguets y lleminaduras pera los menuts de l' Albió.

Ab tal motiu un periódich inglés refereix la historia de un nen, qui vejent á sos pares en la indigencia, va escriure la següent carta:

«Mos pares sufren, Jesús meu; son pobres y pateixen pensant que jo ho soch; doneunos pá.»

En lo sobre de la carta va posarhi aquesta direcció:

«A Jesús, en lo cel» y va tirar la carta al correu, la qual oberta pe 'l quefe de l' Administració va anar á parar á mans d' una rica senyora, la que conmoguda per la ignocencia d' aquella criatura, va remétreli secretament, en nom de Jesús, una bonica suma.

Desde aquella fetxa lo noy en qüestió, ha tingut la mar d' imitadors.

Pero las cópias acostuman donar mal resultat; y tots los imitadors han hagut de contentarse ab lo gustasso de tirar la carteta al correu.

Una cosa per l' estil succeheix á tots los plagiaris; tiran... las obras al carrer, y 'l públich 'ls hi diu: «Turrón».

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pesseta
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

Representants exclusius en la República Argentina:

FRANCISCO GRACIA y C.^a

Kiosko Plassa Monserrat, cantonada Buen Orden y Moreno

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramón, 6. — BARCELONA

TELA LLARGA

—¿Mitja pesseta per planxar un coll? Ho trobo massa car.
 —Pero, fillet ¿no comprén que per' planxar un coll com los que vosté usa, una té de posarshi á punta de día y á entrada de fosch encare no ha arriuat al carrer de Provensa?
 —¿Com diu?...
 —Si, home ¿no veu qu' aquet coll es tan llarch com lo passeig de Gracia?

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

—Ola, Tóful, ¿com te vá?
 ¿Qu' has tret en la total d' ara?
 —Sí que hi tret... hi tret un mico y 'ls diners de la butzaca.
 Hu pitjor que ni un reintegro ha volgut venir per casa.
 —Noy, á mí m' anat mo t bé... puig per aqueixas diadas de Nadal, entre las décimas y altras gangas, que son varias, á casa hem tingut gall-d' indi, neulas, turróns y talladas de meló, vins y licors... fins un puro de l' Habana.
 —Digne de hu-quart es aixó qu' hem comptas, Pau. ¡Dos! ¿reparas?
 —¿Qué?...
 —¿No sents aqueixa murga?
 —Toca ara la quart-tres-quarta d' aquella ópera tan bona que va cantar en Gayarre aquella nit que al Liceo anarem sent de la claque...
 Adeu, Tóful, que ja es tart.
 —Alante, m' en vaig á Gracia.

R. BALCELLS BELLVÉ.

ENDEVINALLA

Si camino, tu també,
 y si m' aturo, aixó fas,
 si 'm giro, aixó has de fé,
 y hasca si vull, correrás
 fins que jo m' aturaré.

M. VANTOLRA.

LOGOGRIFQ NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Carrer de Barcelona
- 4 6 5 3 5 4 8—Nom de dona (dim.)
- 3 8 3 4 6 5—Ofici.
- 3 2 6 7 8—Poble catalá.
- 1 2 6 8—Animal.
- 4 5 6—Riu de Catalunya.
- 3 7—Nota musical.
- 3—Consonant
- 1 8—Nota musical.
- 4 7 8—Parentiu.
- 6 5 2 3—Poble catalá.
- 6 2 3 7 8—Nació.
- 3 8 6 6 7 8—Poble catalá.
- 8 6 4 5 6 7 8—Part del cos humá.
- 4 8 6 6 8 3 3 8—Poble catalá.

MATEU NOELLE Y AYMÁ.

GEROGLÍFICH

1 E L
 1/2 1
 A

EMILI SUÑE.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 486

Xarada.—A-le-lla.

Conversa.—Rosa.

Acròstich.—Jo y lo M odernisme
R essurrecció

Preparat I us

Un home p U blich

La crissis Mini S terial

La pest E bubónica

Al ball de Mús C avas

Tarjeta-anunci.—Freginals, Torrent,
Santiga, Calders, Aytona, Broca, Mon-
treal, Sas, Tona; Nicasi; Lina, Pla, Fé.

Logogrifo numérich.—Milans.

Geroglífich.—Per closcas los ous.